

โมเดลเศรษฐกิจ BCG กับการพัฒนาชุมชนสู่ความยั่งยืน BCG Economy Model and Community Development towards Sustainability

รุ่งฤดี รัตน์วิไล

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

18/18 ถนนเทพรัตน ตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10540

Rungrudee Rattanawilai

The Faculty of Business Administration, Huachiew Chalermprakiet University

18/18 Thepparat Road, Bangchalong, Bangplee, Samutprakran 10540

E-mail : rungrudee.2510@gmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาชุมชนสู่ความยั่งยืน จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือกันระหว่าง ชุมชน เอกชน หน่วยงานภาครัฐ ด้านนโยบายที่ชัดเจนและมีองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม เข้ามาช่วยในการพัฒนา โดยมี โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นตัวเชื่อมระหว่างการพัฒนาที่ยั่งยืนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการประสานการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้พออยู่ พอกิน พอประมาณ มีความรู้ รอบคอบ ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ สูงสุดและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตอบโจทย์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 เพื่อมุ่งขับเคลื่อนประเทศสู่การเป็นเศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าได้อย่างยั่งยืน ดังตัวอย่างการบริหารจัดการชุมชนของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ อำเภอสนาบชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา และวิสาหกิจชุมชนกาแฟเขาเหล็ก จังหวัดกาญจนบุรี

คำสำคัญ : โมเดลเศรษฐกิจ BCG การพัฒนาชุมชนสู่ความยั่งยืน การพัฒนาอย่างยั่งยืน

Abstract

Community development towards sustainability. There needs to be cooperation between the community, the private sector, and government agencies. There is a clear policy and knowledge of science, technology, and innovation to help in development. The BCG economic model is a link between sustainable development and the Sufficiency Economy Philosophy in coordinating the development of a strong community economy in a sustainable way. To raise the quality of life of people in the community to be able to live, eat, be modest, have knowledge, be careful, and be aware of the importance of local resources to be able to make the most of them and conserve the environment in response to the National Economic and Social Development Plan No. 13. To aim to drive the country towards becoming a value creating economy Society can move forward sustainably. As an example of community management of the organic farming group. Sanam Chai Khet District Chachoengsao Province and Khao Lek Coffee Community Enterprise Kanchanaburi Province.

Keywords : BCG Economy Model, Community Development towards Sustainability, Development Sustainability

บทนำ

บทความเรื่อง “โมเดลเศรษฐกิจ BCG กับการพัฒนาชุมชนสู่ความยั่งยืน” จะตอบคำถามว่าด้วยเรื่องความเป็นอยู่ของคนในชุมชนถูกขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG อย่างไร ยั่งยืนได้อย่างไร โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นตัวเชื่อมและประสานระหว่างการพัฒนาอย่างยั่งยืนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้าด้วยกันเพื่อสร้างความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน เสริมความเข้มแข็งให้กับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศได้ หากทุกภาคส่วนร่วมมือกันและสร้างเสริมพลังให้เกิดความเข้มแข็งจากองค์ประกอบ ต่อไปนี้

1. ชุมชน เอกชน และหน่วยงานภาครัฐ มีนโยบายการบริหารจัดการที่ชัดเจน
2. ชุมชน เอกชน และหน่วยงานภาครัฐ ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี
3. มีการนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาปรับใช้เข้าด้วยกันในการพัฒนาได้

อย่างเหมาะสม

การที่ชุมชนฐานรากได้รับโอกาสการพัฒนาในทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้อง ผ่านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ซึ่งก็คือ ประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูงแต่ประชากรมีรายได้น้อย จนพัฒนาประเทศขึ้นมาเป็นประเทศรายได้ปานกลางได้แล้ว แต่ประเทศนั้นไม่สามารถรักษาระดับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ให้คงที่หรือเพิ่มขึ้นต่อไปได้อีก (ศรีระ ธรรมศิริ : 2560) การสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นในการพัฒนาประเทศจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เริ่มต้นจากชุมชนที่เข้มแข็ง มีวินัยในตัวเอง มีความพอดี มีความรู้ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีภูมิคุ้มกัน มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างสมดุล ควบคู่กับการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนในปัจจุบันและลูกหลานในอนาคตได้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีคุณค่าและเพียงพอ ความเข้มแข็งของคนในชุมชนจึงเป็นรากฐานส่งผลให้สังคมมีการพัฒนาที่แข็งแกร่ง มั่นคงขึ้นตามลำดับ นำไปสู่ความยั่งยืนได้ในอนาคต บทความเรื่องนี้จึงได้แสดงให้เห็นตัวอย่างของการเชื่อมโยงระหว่าง 3 เรื่อง คือ เศรษฐกิจพอเพียง ความยั่งยืน และ BCG Model ผ่านตัวอย่างการพัฒนาชุมชนด้านการเกษตรในพื้นที่ที่แตกต่างกัน แต่มีวิถีคิด ความรู้ การจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ให้ประสบความสำเร็จได้เช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา และ วิสาหกิจชุมชนกาแฟเขาเหล็ก จังหวัดกาญจนบุรี

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

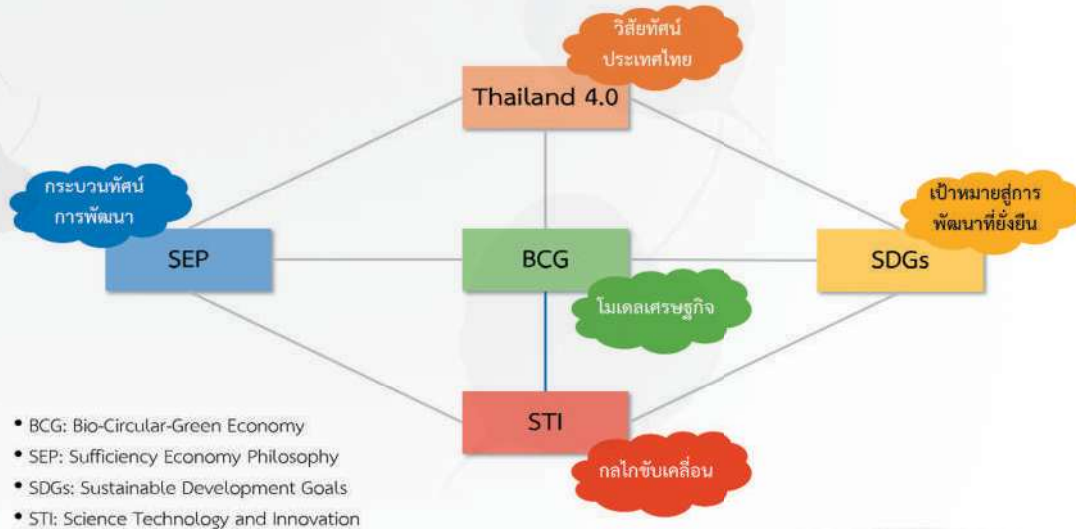
BCG Economy Model

BCG Model เป็นโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความเท่าเทียมและยั่งยืน ลดช่องว่างระหว่างบุคคลในชุมชนให้สามารถพึ่งพาตัวเองได้ สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง BCG Model จึงเป็นตัวเชื่อมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG : Sustainable Development Goals) ให้เป็นจริงได้ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อ “พลิกโฉมประเทศไทยสู่ เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน” (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : 2567) กำหนดกรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่

1. การเปลี่ยนผ่านจากเศรษฐกิจฐานทรัพยากรไปสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรมและองค์ความรู้ มุ่งสู่เศรษฐกิจมูลค่าสูง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
2. การสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค เปลี่ยนผ่านจากสังคมที่มีเพียงบางกลุ่มที่เข้าถึงโอกาสไปสู่สังคมที่มีโอกาสสำหรับทุกคนและในทุกพื้นที่
3. เปลี่ยนผ่านการผลิตและการบริโภคที่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไปสู่วิถีชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน

4. เปลี่ยนผ่านกำลังคนที่มีทักษะความสามารถต่ำ ภาครัฐล่าสมัย ไปสู่กำลังคนและภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง
เอื้อต่อการเปลี่ยนผ่านประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน

เศรษฐกิจ BCG มีความสำคัญในทุกด้านทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ลดความเหลื่อมล้ำ
สร้างความเข้มแข็ง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสามารถพัฒนาความยั่งยืนให้กับชุมชนได้ในทุกระดับ (สำนักงาน
สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ : 2567)

ภาพที่ 1 โมเดลเศรษฐกิจ BCG ภายใต้ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย

ที่มา : กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการ
พัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๗๐. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2567, จาก
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เว็บไซต์ : <https://waa.inter.nstda.or.th/>

BCG Economy Model เป็นโมเดลขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ประกอบด้วย เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy : B) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy : C) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy : G)

Bio Economy เศรษฐกิจชีวภาพ การนำความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม มาพัฒนาต่อยอดจากความ
เข้มแข็งที่มีอยู่เดิมในท้องถิ่นด้านทรัพยากร โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพืชผลทางการเกษตร เช่น การเพิ่ม
ผลิตภัณฑ์ใหม่โดยใช้พืชผลที่มีอยู่ในชุมชน การพัฒนาพันธุ์พืชที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการของตลาด

Circular Economy เศรษฐกิจหมุนเวียน เน้นการนำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้
ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากที่สุด เนื่องจากทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัดจึงต้องใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เน้น
การลดปริมาณของเสียให้น้อยลงจนเท่ากับศูนย์ (Zero Waste) เช่น ลดการใช้ถุงพลาสติกพร้อมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่ม

ให้กับพลาสติก เช่น การนำพลาสติกมาผลิตเป็นเส้น นำขยะมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับขยะ เน้นใช้หลัก 5Rs ได้แก่ Reduce Reuse Repair Refurbish และ Recycle ตามแนวคิดใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ ได้อย่างยั่งยืน เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) จึงดำเนินการควบคู่ไปพร้อมกับ Green Economy เศรษฐกิจสีเขียว ในเวลาเดียวกันได้

Green Economy เศรษฐกิจสีเขียวใส่ใจสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เน้นฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเหมาะสมตามความจำเป็น เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เช่น การควบคุมมลพิษ รัฐบาลรณรงค์ให้ประชาชนหันมาใช้รถไฟฟ้ามากขึ้นเพื่อลดการใช้พลังงานจากน้ำมันเป็นการลดมลพิษในอากาศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Carbon Footprint) ประชาชนหันมาใช้พลังงานภายในบ้านจากพลังงานแสงอาทิตย์โดยติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ เพื่อลดการใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน และสามารถชาร์ตรถยนต์ไฟฟ้าจากที่บ้านได้ เป็นการลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานอีกรูปแบบหนึ่ง สินค้าหลากหลายที่แสดงถึงผลิตภัณฑ์ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าสินค้าที่ไม่มีฉลากเขียว เช่น เครื่องใช้ภายในบ้าน เป็นต้น

เศรษฐกิจพอเพียง

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ มีเหตุผล รวมถึงการมีภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ความพอเพียง ประกอบด้วย 3 หลักการ 2 เงื่อนไข คือ

หลักความมีเหตุผล คือ การคิดวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบคอบ ในด้านขององค์ความรู้และขั้นตอนการดำเนินการและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

หลักความพอประมาณ คือ การตัดสินใจในการดำเนินการใด ๆ อย่างพอเหมาะพอดี บนพื้นฐานของความมีเหตุผล เพื่อให้เกิดความสมดุลต่อตนเอง

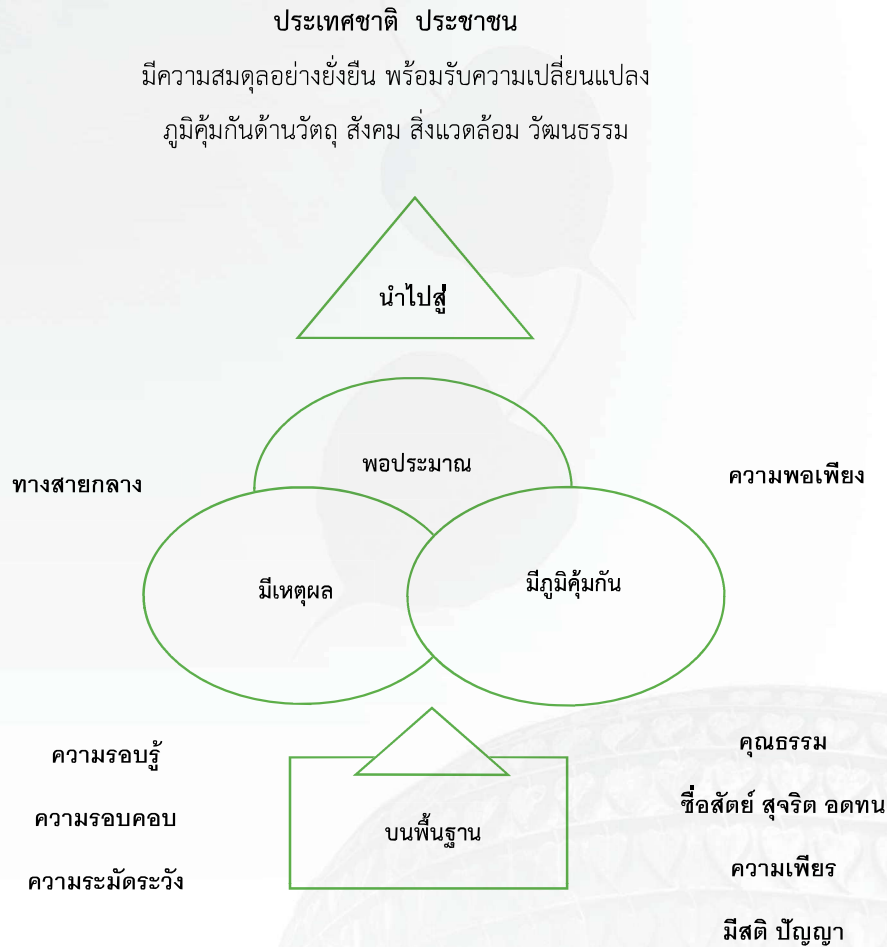
หลักการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ การเตรียมการเพื่อรองรับและบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

เงื่อนไขในการดำเนินการเรื่องใด ๆ ก็ตามต้องอยู่บนพื้นฐานของความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง มีการวางแผนและการดำเนินกิจกรรมด้วยความสุจริต ยุติธรรม ประกอบด้วย 2 เงื่อนไข คือ

เงื่อนไขความรอบรู้ คือ การศึกษาความรู้ทั้งในหลักวิชาการและหลักปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนดำเนินกิจกรรมอย่างระมัดระวัง รอบคอบ ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ

เงื่อนไขคุณธรรม คือ การนำจริยธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตระหนักถึงความรู้ผิด รู้ชอบ สุจริต และเป็นธรรม ดำเนินชีวิตด้วยสติปัญญาอย่างรอบคอบ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 2 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: มพพ. 10-10

การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้เริ่มได้ตั้งแต่ระดับบุคคลหรือครอบครัว มีการพึ่งพาตนเอง มีความรู้ คิดอย่างมีเหตุผลรอบคอบ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการสร้างเศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการรวมกลุ่ม มีทักษะในการแก้ปัญหา รู้จักการแบ่งปัน และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ดี บนพื้นฐานของความสุจริต ยุติธรรมและรักษาสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน (สันติ บางอ้อ : 2567) เป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุลหรือมีปฏิสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันระหว่างองค์ประกอบที่จะทำให้การดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ทั้งต่อคนในรุ่นปัจจุบันและลูกหลานเราในอนาคต

ความหมายของความยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้เขียนจะครอบคลุมถึง การพัฒนาที่ทุกคนในสังคมร่วมมือกันพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็ง สมดุลในทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน ไม่ว่าจะ เป็นเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทุกคนในปัจจุบันและลูกหลานเราในอนาคตสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างเป็นธรรม มีความสุข เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและประโยชน์สูงสุด เราจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ดี เหมาะสม มีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็ง สร้างมูลค่าเพิ่มและต่อยอดสิ่งๆ ที่ทำให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน องค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างพลังให้เกิดความเข้มแข็งและมั่นคง ประกอบด้วย

1. ชุมชน เอกชน หน่วยงานภาครัฐมีนโยบายที่ชัดเจน
2. ชุมชน เอกชน หน่วยงานภาครัฐ ให้ความร่วมมือระหว่างกันเป็นอย่างดี
3. มีองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดโมเดลเศรษฐกิจ BCG

ตัวอย่างของการเชื่อมโยงระหว่าง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความยั่งยืน และ BCG Model ในการพัฒนาชุมชนเพื่อความยั่งยืนด้านการเกษตรในพื้นที่ที่แตกต่างกัน สินค้าเกษตรที่แตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายที่เหมือนกัน คือสามารถยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น พึ่งพาตนเองได้ อยู่อย่างพอมี พอกิน มีความรู้ ความสามารถในการสร้างโอกาส สร้างรายได้ในการดำเนินงานให้กับเกษตรกรในชุมชนความรู้ที่มีจัดเป็นทุนมนุษย์ของเกษตรกร (ลั่นทม จอนจวบทรง พิมสิริ ภูตระกูล และณัฏฐา ธรรมบุญวริศ : 2563) และสามารถนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในชุมชนโดยการนำเทคโนโลยีพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ในการทำธุรกรรมทางการค้า และ ระบบการชำระเงินออนไลน์ (e-Payment) เพื่อทำธุรกรรมทางการเงิน เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ดังตัวอย่างของ กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา และ วิสาหกิจชุมชนกาแฟเขาเหล็ก จังหวัดกาญจนบุรี

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบภาคตะวันออก จากการลงพื้นที่ทำงานวิจัย เรื่อง “การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของผักพื้นบ้านในตำบลคูยงหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา” กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ได้รับรางวัลต้นแบบคนดี “รางวัลแทนคุณแผ่นดิน” ระดับชุมชน ประสบความสำเร็จจนได้เป็นกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ดูงานของหน่วยงานราชการ หน่วยงานส่งเสริมด้านการเกษตร กลุ่มเกษตรกร และผู้สนใจทั่วไปที่ต้องการเรียนรู้วิธีการทำเกษตรอินทรีย์ รวมถึงกลุ่มผู้บริโภคที่ต้องการเข้าถึงอาหารปลอดภัย เป็นชุมชนต้นแบบที่ส่งเสริมการบริโภคผักพื้นบ้านและใช้ประโยชน์จากผักพื้นบ้านที่หาได้ภายในครอบครัว ในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาชุมชน แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงด้านอาหารและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของจังหวัดฉะเชิงเทรา (รุ่งฤดี รัตนวิไล : 2559)

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ อำเภอสนามชัยเขต เริ่มต้นจากการนำผักที่ปลูกอยู่รอบบ้านมาบริโภคภายในครัวเรือน ส่วนที่เหลือจากการบริโภคนำไปแลกเปลี่ยนผลผลิตกันระหว่างครัวเรือน เมื่อมีผลผลิตเหลือก็จะนำไปขายในตลาดชุมชน ในช่วงเช้าหรือตลาดวันเสาร์ วันอาทิตย์ เพื่อเพิ่มรายได้ สตรีรายจ่ายให้กับครอบครัว ส่งเสริมให้เกิดการสร้างงานให้กับผู้สูงอายุที่อยู่บ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้ แต่ปัญหาที่พบคือ ผักที่จะนำไปขายมีไม่มากพอ และผู้ขายไม่สามารถกำหนดราคาผักเองได้ ผู้นำชุมชนจึงมีแนวคิดในการรวมกลุ่มเพื่อรวบรวมผลผลิต เกษตรกรคนใดมีผลผลิตมากก็ส่งเข้ากลุ่มมากมีผลผลิตน้อยก็ส่งเข้ากลุ่มน้อย เกษตรกรที่มีผลผลิตไม่มากพอที่จะนำไปขายเองที่ตลาดก็สามารถนำผักเท่าที่ปลูกได้ส่งเข้ากลุ่มเพื่อรวบรวมไปขายในนามของกลุ่ม และยังสามารถช่วยลดระยะเวลาการเดินทางที่จะนำผักไปขายที่ตลาดได้อีกด้วย จึงทำให้เกษตรกรมีแหล่งรองรับผลผลิตและมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรหันมาปลูกผักพื้นบ้านจำนวนมากขึ้น หลากหลายชนิดมากขึ้นเพื่อส่งเข้ากลุ่ม เกษตรกรจึงเห็นถึงความสำคัญของการรวมกลุ่ม มองเห็นคุณค่าและมูลค่าของผักพื้นบ้าน และสามารถช่วยแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในชุมชนได้

การบริหารจัดการภายในกลุ่ม ยึดหลักประชาธิปไตย ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานตามความถนัด ได้รับความรู้จากการเข้าอบรมและถ่ายทอดความรู้จากผู้นำกลุ่มและส่วนราชการ ยึดหลักความยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ ได้รับความร่วมมือระหว่างคนในชุมชนเป็นอย่างดี อีกทั้งมีผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็งเป็นผู้นำในการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ปลูกผักปลอดสารพิษที่ได้มาตรฐานการผลิต IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements) มีการควบคุมคุณภาพการผลิตได้มาตรฐานระดับสากล (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ : 2567) ผู้นำกลุ่มได้เดินทางไปศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับสมาชิกกลุ่มและ

เครือข่ายนำมาใช้ในการพัฒนาผลผลิต พัฒนาระบบการผลิต พัฒนาด้านการตลาด และต่อยอดผลผลิตให้หลากหลายมากขึ้นกว่าเดิม

ผลผลิตของกลุ่ม คือ ผักพื้นบ้านโดยทั่วไปและผักพื้นบ้านที่ได้รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ IFOAM ผักพื้นบ้านที่มีการปลูกในรูปแบบของผักอินทรีย์ เกษตรกรในชุมชนจะรวบรวมส่งเข้ากลุ่มเกษตรอินทรีย์เพื่อจำหน่าย ในนามของกลุ่มเป็นผักอินทรีย์ที่มีราคาสูงกว่าผักพื้นบ้านโดยทั่วไป เนื่องจากผักอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ IFOAM กลุ่มเกษตรอินทรีย์สนามชัยเขตจะมีการประกันราคาผัก โดยกลุ่มจะเป็นผู้กำหนดราคาผักแต่ละชนิดเองและกำหนดราคาประกันขั้นต่ำสำหรับผักอินทรีย์ไปพร้อมกันด้วย โดยใช้ราคาในปีก่อนเป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคาขายผักในปัจจุบัน ส่วนผักพื้นบ้านโดยทั่วไปที่ไม่ได้รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แต่มีการรับรองแปลง ผักชนิดนี้จะไม่มีการประกันราคาผักราคาจะขึ้นลงตามราคาตลาดหรือตามที่คุณซื้อที่กำหนด ซึ่งราคาประกันขั้นต่ำที่กลุ่มกำหนดไว้จะสูงกว่าราคาในตลาด โดยมีปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ด้านการผลิต และด้านการตลาด คือ (รุ่งฤดี รัตนวิไล : 2556)

ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จด้านการผลิต

ในการผลิตพืชเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรวางแผนการผลิตร่วมกันกำหนดไม่ให้มีการใช้สารเคมีสังเคราะห์ในแปลงเพาะปลูกทำให้ผลผลิตปลอดภัยไม่มีสารตกค้าง เกษตรกรกำจัดศัตรูพืชโดยใช้น้ำส้มควันไม้เพื่อไล่แมลง และปลูกพืชแซมระหว่างแปลงผัก เช่น ปลูกดอกดาวเรือง ดอกเบญจมาศ โหระพา หรือตระไคร้แซมระหว่างแปลงผักเพื่อไล่แมลง ศัตรูพืช ได้รับรองมาตรฐานผลผลิตเกษตรอินทรีย์ IFOAM

ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จด้านการตลาด

ในการผลิตพืชเกษตรอินทรีย์ในส่วนของแนวปฏิบัติในการสัมพันธ์กับผู้ร่วมค้าด้านธรรมาภิบาล เกษตรกรเน้นให้ความสำคัญในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรในการทำธุรกิจอย่างโปร่งใส ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน มีการหาช่องทางการตลาดใหม่ ๆ และมีการฝึกอบรมให้กับเกษตรกรภายในกลุ่มอยู่เสมอ ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนการผลิตว่าจะผลิตผักอินทรีย์ชนิดใดและผลผลิตต่อเนื่องประเภทใด ในเวลาใดที่เหมาะสมที่จะสามารถทำให้เกษตรกรมีผลผลิตออกสู่ตลาดได้มากที่สุดอย่างต่อเนื่อง และพร้อมที่จะนำส่งเข้ากลุ่มได้เพียงพอกับความต้องการของตลาด มีการประชุมร่วมกันในการกำหนดราคาขายผลผลิตของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ สมาชิกภายในกลุ่มเกษตรกรจะเน้นให้ความสำคัญกับความยุติธรรมระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ในราคายุติธรรม มีการแบ่งผลประโยชน์ระหว่างแรงงาน เกษตรกร ผู้ผลิต ผู้ขาย การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบชัดเจน ตรวจสอบได้ มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกภายในกลุ่มอย่างชัดเจน มีการจัดตั้งทีมตลาดเพื่อดูแลรับผิดชอบในส่วนของการขายผลผลิตที่มีตลาดรองรับ เช่น ตลาดสีเขียวมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จังหวัดนนทบุรี ตลาดสีเขียวบางกอก อาคารริเงินส์เฮาส์ กรุงเทพฯ เป็นต้น

ความเชื่อมโยงเพื่อสร้างความสมดุลภายในกลุ่ม วิธีการบริหารจัดการของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับชุมชนได้เป็นอย่างดี มีการรวมกลุ่มที่ประสบความสำเร็จต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างผลผลิตต่อเนื่องให้กับเกษตรกร อย่างพอมีพอกิน สร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนในครอบครัวโดยไม่เดือดร้อน สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ สร้างความเข้มแข็งให้กับคนภายในชุมชนโดยได้รับความร่วมมือจากทุกคนในชุมชนและมีผู้นำที่เข้มแข็ง นำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็ง ยั่งยืน และสามารถสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชน ระหว่างจังหวัด โดยมีตัวเชื่อมประสานเพื่อสร้างความสมดุล คือ การนำแนวคิดโมเดลเศรษฐกิจ BCG ทั้ง 3 ด้าน เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่ม ดังนี้

Bio Economy เศรษฐกิจชีวภาพ การนำความรู้เทคโนโลยีที่ได้รับจากการอบรมและได้รับการถ่ายทอดจากผู้นำชุมชนและส่วนราชการมาพัฒนาต่อยอดทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผักพื้นบ้าน สร้างผลผลิตต่อเนื่องจากการทำการเกษตรแปรรูปอาหารให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคในตลาด เช่น มะขามเปียก ส้มตำ ขนมจีนหลากหลายรสชาติ ขนมไทยประเภทข้าวต้มมัด เป็นต้น และมีการนำเทคโนโลยีพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ในการทำธุรกรรมทางการค้า และ ระบบการชำระเงินเพื่อทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ (e-Payment) สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่มาสร้างความสามารถในการแข่งขันและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มและชุมชนได้ (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ : 2567)

Circular Economy เศรษฐกิจหมุนเวียน โดยการนำกากกล้วยมาห่อผัก นำใบบัวบกมาห่อข้าว ใช้เชือกกล้วยในการมัด ซึ่งสามารถย่อยสลายเองได้ง่ายตามธรรมชาติโดยไม่ต้องใช้ถุงพลาสติก แสดงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ต่อเนื่องไปถึงเศรษฐกิจสีเขียว

Green Economy เศรษฐกิจสีเขียว เกษตรกรไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ในการเพาะปลูกพืชผักแต่มีวิธีการกำจัดศัตรูพืชโดยใช้วิธีปลูกพืชแซมระหว่างแปลงผักเพื่อไล่แมลง เช่น ปลูกดอกดาวเรือง ดอกเบญจมาศ โหระพา หรือตระไคร้แซมระหว่างแปลงผัก เพื่อไล่แมลงศัตรูพืช และยังสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ไปพร้อมกันด้วย รวมทั้งเกษตรกรยังได้ผลิตน้ำส้มควันไม้สำหรับใช้เพื่อไล่แมลงและศัตรูพืชอีกวิธีหนึ่ง จึงเป็นการลดต้นทุนการเพาะปลูก ลดมลพิษ รักษาสิ่งแวดล้อมในเวลาเดียวกัน เพื่อสุขภาพที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกพืชและผู้บริโภคผักสวนครัว จัดเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในเวลาเดียวกันจากการใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม คุ้มค่า สามารถยกระดับสินค้าเกษตรสู่สินค้าปลอดภัย ส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนภายในชุมชน

สรุป การบริหารจัดการชุมชนโดยการรวมกลุ่มของเกษตรกร มีการบูรณาการบนพื้นฐานของความพอเพียง มีความรู้ มีสติปัญญารอบคอบในการแก้ปัญหา พึ่งพาตนเองและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่ม ช่วยให้เกิดความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกที่ดี มีความสามัคคีภายในกลุ่ม เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่มีอยู่รอบ ๆ ตัวในชุมชน เพื่อช่วยให้เกิดความเข้มแข็งเป็นเกราะป้องกันพร้อมรับกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืนและมีความสุข

วิสาหกิจชุมชนกาแฟเขาเหล็ก จังหวัดกาญจนบุรี

วิสาหกิจชุมชนกาแฟเขาเหล็ก จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในเขตเทือกเขาภาคตะวันตก เขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์ ภายในชุมชนมีการใช้ระบบพลังงานแสงอาทิตย์ (ไฟฟ้าโซลาร์เซลล์) ใช้ระบบประปาผิวดินและประปาภูเขา สภาพพื้นดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติเอื้อต่อการเจริญเติบโตของพืชพันธุ์ไม้ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวไร่ กาแฟ ผักและผลไม้ ส่วนราชการจึงส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาปลูกพืชผักผลไม้ ผสมผสานกับการปลูกกาแฟ เพื่อส่งเสริมให้เป็นเมืองผลไม้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในชุมชน

การบริหารจัดการภายในชุมชน ผู้นำชุมชนมีแนวคิดในการรวมกลุ่มเกษตรกร จัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนกาแฟเขาเหล็ก เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ.2565 สมาชิกเริ่มแรกจำนวน 3 คน ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 11 คน ได้รับทุนสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่จากธนาคารออมสิน ภาค 5 สาขาพนมทวน ภายใต้โครงการกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น “อมสินยุวพัฒนารักษ์ถิ่น ประจำปี 2567” เพื่อพัฒนาความรู้เสริมภูมิปัญญา สร้างคุณค่าเศรษฐกิจชุมชน

ผลผลิตของวิสาหกิจชุมชนกาแฟเขาเหล็ก จังหวัดกาญจนบุรี คือ กาแฟ น้ำผึ้งธรรมชาติ และมัน โดยสถาบันการศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้รับโอกาสและได้รับทุนสนับสนุนเพื่อพัฒนาพื้นที่สูงจากธนาคารออมสินภาค 5 ผ่านโครงการอมสินยุวพัฒนารักษ์ถิ่นในปี พ.ศ. 2566 ต่อเนื่องถึงปี พ.ศ. 2567 ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์กาแฟ วิธีการบรรจุหีบห่อ วิธีการขายและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิตให้กับเกษตรกรโดยการนำเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาช่วยในการกระจายสินค้า พัฒนาผลิตภัณฑ์กาแฟ ให้มีความหลากหลายมากขึ้น รวมถึงนำน้ำผึ้งธรรมชาติที่มีจำนวนมากในป่าบนภูเขาามาจำหน่ายเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้หลากหลาย เพิ่มรายได้ ช่วยสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้รับโอกาสจาก สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) เพื่อเข้าร่วม “โครงการค่ายเยาวชนรุ่นงานสืบสานพระราชดำริ (RDPB Camp) รุ่นที่ 14” ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร เพื่อขยายองค์ความรู้การพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ให้เกิดการเรียนรู้และปรับใช้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมอย่างยั่งยืน ผ่านโครงการเข้าร่วม

ประกวดภายใต้หัวข้อ “เยาวชนสานรักษ์ พิทักษ์สิ่งแวดล้อม โอบอ้อมสังคมอย่างยั่งยืน” (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : 2567)

ความเชื่อมโยงเพื่อสร้างความสมดุลภายในกลุ่ม จะเห็นได้ว่า วิธีการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนกาแฟเขาเหล็ก จังหวัดกาญจนบุรี มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรและน้อมนำ**หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**มาประยุกต์ใช้ในระดับชุมชน จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มความหลากหลาย สร้างองค์ความรู้ใหม่เป็นการเพิ่มทุนมนุษย์ให้กับเกษตรกรในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อสร้างรายได้ สร้างผลผลิตต่อเนื่อง อยู่อย่างพอเพียงมีภูมิคุ้มกันให้กับคนในครอบครัว ชุมชนเข้มแข็งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการนำแนวคิด**โมเดลเศรษฐกิจ BCG** ทั้ง 3 ด้านมาเป็นตัวเชื่อมประสานเพื่อสร้างความสมดุล

Bio Economy เศรษฐกิจชีวภาพ มีการนำความรู้ เทคโนโลยีที่ได้รับจากการอบรมและถ่ายทอดความรู้จากผู้นำชุมชน ส่วนราชการ เข้ามาช่วยในการพัฒนาทรัพยากรและบริหารจัดการภายในกลุ่มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและผลผลิตต่อเนื่อง สร้างความหลากหลายและความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เช่น กาแฟ กาแฟผสมน้ำผึ้ง กาแฟกลิ่นมินต์เพิ่มความสดชื่น เป็นต้น รวมถึงนำเทคโนโลยีพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ในการทำธุรกรรมทางการค้า และ ระบบการชำระเงินออนไลน์ (e-Payment) เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่ม นำเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่เข้ามาช่วยสร้างความสามารถในการแข่งขันและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มและชุมชน (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ : 2567)

Circular Economy เศรษฐกิจหมุนเวียน มีการใช้ระบบพลังงานแสงอาทิตย์ ใช้ระบบประปาผิวดินและประปาภูเขาภายในชุมชน ลดมลพิษ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

Green Economy เศรษฐกิจสีเขียว เกษตรกรในชุมชนมีการใช้ระบบพลังงานแสงอาทิตย์ (ไฟฟ้าโซลาร์เซลล์) ใช้ระบบประปาผิวดินและประปาภูเขา ภายในบ้านเรือนและทำการเกษตรรวมถึงนำมาใช้ในการผลิตสินค้าทางการเกษตร เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไปพร้อม ๆ กับการรักษาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนภายในชุมชน

สรุป การบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนอยู่บนความพอเพียง พอประมาณ มีความรู้ พึ่งพาตนเองได้ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่ม สร้างความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับเกษตรกรในชุมชนช่วยให้เกิดความเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน โดยมีสถาบันการศึกษา ภาคเอกชนและองค์กรภาครัฐเข้ามาช่วยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนผ่าน**โมเดลเศรษฐกิจ BCG** เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน

สรุปการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดโมเดลเศรษฐกิจ BCG ทั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา และ วิสาหกิจชุมชนกาแฟเขาเหล็ก จังหวัด

กาญจนบุรี พบว่า ทั้งสองชุมชนมีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อร่วมมือกันสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ มีผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง มีการบูรณาการนำเทคโนโลยีพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) และ ระบบการชำระเงินออนไลน์ (e-Payment) เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มในชุมชน ได้นำมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชุมชน เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้ พออยู่ พอกิน สามารถเลี้ยงดูตนเองและคนในครอบครัว ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เป็นการเพิ่มทุนมนุษย์ให้กับเกษตรกรจากการเข้าอบรมและได้รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้นำชุมชน ส่วนราชการ เอกชน มหาวิทยาลัย เพื่อเสริมทักษะความรู้ในการพัฒนาชุมชนและพัฒนาพืชผลทางการเกษตรอย่างต่อเนื่องให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่ได้อย่างยั่งยืน

บทสรุป

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อความยั่งยืนจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการทั้ง 3 ด้าน ไปพร้อมกัน คือ

1. ด้าน SDG (Sustainable Development Goals) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. ด้าน SEP (Sufficiency Economy Philosophy) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่ง ที่นำไปใช้ในการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อนำไปสู่ SDG
3. ด้าน BCG Model (Bio Economy, Circular Economy, Green Economy) โมเดลการพัฒนา

เศรษฐกิจ BCG เป็นรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่จะช่วยนำไปสู่ SDG

ภาพที่ 3 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อความยั่งยืน

SDG (Sustainable Development Goals) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

SEP (Sufficiency Economy Philosophy) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

BCG Model (Bio Economy, Circular Economy, Green Economy) โมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจ

โดยมีโมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นตัวเชื่อมระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการประสานการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน และขยายออกไปสู่สังคมที่กว้างขึ้นในระดับอำเภอ จังหวัด และระดับประเทศ คนในชุมชนมีความเข้มแข็ง มีทักษะความรู้ เรียนรู้ที่จะนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาบูรณาการช่วยในการบริหารจัดการกลุ่ม มีวิถีคิดที่เป็นขั้นเป็นตอนอย่างเป็นระบบ มีความพอเพียง รู้จัก

เกื้อกูลแบ่งปันกันและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเข้าใจ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง

บรรณานุกรม

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๗๐. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2567, จาก กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เว็บไซต์ : <https://waa.inter.nstda.or.th/>
- รุ่งฤดี รัตนวิไล. (2556). การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จด้านการผลิตและการตลาดในการผลิตพืชเกษตรอินทรีย์ระหว่างกลุ่มเกษตรกรกับเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดฉะเชิงเทรา. ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุ่งฤดี รัตนวิไล. (2559). การใช้ประโยชน์และมูลค่าทางเศรษฐกิจของผักพื้นบ้านในตำบลคูยาดหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*, 8(1), 85-101.
- ล้นทม จอนจวบทรง พิมสิริ ภูตระกูล และณธกร ธรรมบุญวรวิศ. (2563). การค้นหาทุนมนุษย์ กรณีศึกษา ความรู้เรื่องผักพื้นบ้านของชุมชนชาวมืองด้านตะวันออกของกรุงเทพมหานคร. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*, 12(1), 134-152.
- ศวีระ ธรรมศิริ. (2560). กบดักทรายได้กับประเทศกำลังพัฒนา. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สันติ บางอ้อ (2567). ความยั่งยืน. สืบค้นเมื่อ 26 เม.ย. 67, จาก <https://www.nesdc.go.th/> สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: มปป. 10-10.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2567). โครงการค่ายเยาวชนรู้งานสืบสานพระราชดำริ (RDPB Camp) รุ่นที่ 14. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2567, จาก สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) เว็บไซต์ : <https://www.rdpb.go.th/th/Training/rdpb-camp>
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2567). โมเดลเศรษฐกิจ BCG. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2567, จากสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช) เว็บไซต์ : <https://www.nxpo.or.th/th/bcg-economy/>